

KIND VAN DE MELK BOER

Het knagende gevoel dat ze anders waren dan hun broers en zussen. De schok toen ze ontdekten waarom dat zo was. Vijf mensen die het kind bleken te zijn van een andere vader.
Cindy (65): 'De buurvrouw wist het al die tijd wél.'

TEKST: CHARLOTTE VAN DRIMMELEN BEELD: TESSA POSTHUMA DE BOER STYLING: SABINE MOOJEN VISAGIE: MANOUS NELEMANS

'Mijn vader trok de andere kinderen voor'

INGRID STIP (54): 'De band met mijn moeder was altijd slecht. Regelmatig vroeg ze zich hardop af waarom ik geboren was. Ze zei dat ze door mij in de problemen was geraakt. De kinderen in de buurt riepen: "Je moeder is een hoer!" Als zevenjarige weet je pas net wat dat betekent. Het maakte me kwaad, als klein kind wil je niets niet geloven. Met mijn vader kon ik prima opschieten. Het viel me wel op dat hij mijn zussen en jongere broertje voortrok. Er waren bijvoorbeeld vakanties waarop ik niet mee mocht. "Ingrid past wel op het huis," zei hij dan. Al was ik toen achttien jaar, het doet pijn, zo iets vergeet je nooit meer.

Ik was zestien toen ik met mijn moeder op het gemeentehuis was omdat ik voor het eerst een paspoort zou krijgen. In onze paspoorten zag ik verschillende namen staan. Ik snapte er niets van en vroeg hoe dat zat. Mijn moeder zei: "Hou je mond, het doet er niet toe," op die verbitterde manier die ik zo goed van haar ken.

Dankzij een collega van mij kwam ik, pas op mijn 21ste, achter de waarheid. Een kennis van haar werkte bij een gemeentelijke instantie en wist informatie over mijn biologische vader boven water te halen. Hij bleek een politieagent te zijn, met wie mijn moeder destijds vreemdging. Ik wilde niets liever dan hem ontmoeten. Het was een klap in mijn gezicht toen ik hoorde dat hij net twee weken daarvoor was overleden.

Het goede nieuws was dat ik een halfzus bleek te hebben. Het was lastig om met haar in contact te komen omdat mijn moeder mijn biologische vader en zijn gezin langdurig had lastiggevalen met brieven en telefoontjes. Maar mijn halfzus zag in dat mijn bedoelingen goed waren, en toen lukte het me om haar vertrouwen te winnen. Ik herken zoveel van mezelf in haar, al was het alleen al die lange hals van ons.

Wat me het meeste dwarszit, is dat mijn ouders alles verzwegen. Dat ze zich schaamden voor de situatie kan ik best begrijpen. Maar dat ik door hun geheim mijn vader nooit gekend heb, en dat ik alles zelf heb moeten uitzoeken, heeft me behoorlijk verdrietig gemaakt.'

'Ik dacht altijd dat ik op mijn "vader" leek'

PAUL HEMMINK (47): 'Als enige van mijn familie werd ik aangetrokken door de gezelligheid en de drukte van de stad. Op de boerderij heb ik me nooit thuis gevoeld. Had ik straf, dan moest ik van mijn ouders de koeien melken: doodongelukkig werd ik daarvan. De band met mijn moeder was slecht en mijn broer was zo anders dan ik. Alleen met mijn vader lag ik redelijk op één lijn. Mijn streken heb ik van hem, dacht ik altijd. Op mijn achttiende werd ik opgeroepen voor militaire dienst. Toen kwam ik erachter dat ik een andere achternaam had. De mensen die me hebben opgevoed, bleken mijn ouders niet te zijn. Ze hadden me geadopteerd toen ik een baby was. Mijn echte moeder was vreemdgegaan en had mij gekregen, maar ze kon niet voor me zorgen.

Ik ging als een bezetene op zoek naar de waarheid. Stiekem, want mijn adoptieouders wilden er niet eens over praten. In een oude doos vond ik mijn geboortecertificaat en een brief van het nonnenklooster waar mijn moeder me naartoe had gebracht. Eerst was ik opgelucht, maar al gauw werd ik woedend. Ik begreep niet waarom het zo had moeten gaan en ik voelde me in de maling genomen. Tegen mijn "vader" zei ik: "Potverdomme, ik had zoveel meer respect voor jou gehad als je hier eerlijk over was geweest." Mijn biologische moeder woonde in Enschede en een paar weken later vond ik de moed om haar op te zoeken. Het was een emotionele ontmoeting, we konden goed met elkaar praten en ik zag dat ik op haar leek. Ik mocht haar alles vragen. Ze vertelde me hoe mijn echte vader heette en dat hij een goed mens was. Toch wilde ze absoluut niet dat ik naar hem op zoek zou gaan, omdat ze zich te veel schaamde. Ze wilde haar man en de vrouw van mijn biologische vader niet meer lastigvallen met haar fout. Later heeft ze me verteld dat mijn biologische vader, die nu 85 jaar is, een tijdlang heilsoldaat is geweest. Ironisch genoeg ben ik, toen ik dakloos was, veel bij het Leger des Heils geweest. Sinds kort weet ik dat hij in Amsterdam-Noord woont. En toch – bij hem aanbellen durf ik niet.'

‘Mijn zussen wisten het al dertig jaar’

JEANNY VAN LOON (58): ‘Ik smeerde mijn boterham op een vreemde manier, zeiden ze vroeger thuis. Op familiefeesten voelde ik me altijd een buitenbeentje. “Jeanny is er eentje van de melkboer,” moest ik daar nogal eens horen. Ik was een eigenzinnig kind, in tegenstelling tot de rest. Ook qua uiterlijk was ik anders, ik was bijvoorbeeld de enige met sproeten. Ik had altijd het vage en vervelende gevoel dat er iets niet klopte, maar ik durfde het niet te uiten. Vijf jaar geleden kwam de waarheid boven tafel. Ik praatte met mijn zus over onze jeugd en zij onthulde het geheim dat zij en mijn andere zussen al dertig jaar kenden: ik ben van een andere vader. Allerlei dingen vielen voor mij op hun

plaats. Mijn eerste gedachte was: nu kan ik eindelijk zijn wie ik echt ben. Maar ik was ook in de war. Een tijd lang heb ik niets van me laten horen en daar is mijn familie wel van geschrokken. Ik was boos en vond het erg dat mijn moeder alles voor mij had verzwegen, terwijl mijn zussen er wel van wisten. Nu nog wordt tegen me gezegd dat mijn opvoedvader het niet geweten heeft – maar dat geloof ik niet. Mijn biologische vader bleek een jeugdvriend van mijn “vader”, die weleens bij ons over de vloer kwam. Dankzij DNA-materiaal op een oude postzegel heb ik uiteindelijk met zekerheid kunnen vaststellen dat hij mijn biologische vader is. In 1977 is hij overleden, dus heb ik er nooit met

hem over kunnen praten. Gelukkig heb ik twee van mijn drie halfbroers leren kennen en dat was direct zó vertrouwd. We hebben dezelfde lijnen in ons gezicht en een aantal van dezelfde eigenschappen. Die herkenning deed me goed. Mijn leven had er misschien anders uitgezien als ik de waarheid eerder had geweten. Omdat er zo lang tegen me gelogen is ben ik terughoudender geworden bij het maken van nieuwe vriendschappen. Ik vind het moeilijk om weer een normale relatie met mijn familie te krijgen. Het contact met mijn zussen is minimaal en ook mijn moeder zie ik nog altijd weinig. Het schept een afstand als de belangrijkste figuur in je leven je zo lang voorliegt.’

'Ik was op een vreemde manier opgelucht'

LINDA SPRADO (38): 'We waren een heel gewoon gezin. Mijn moeder paste op de kinderen, mijn vader werkte fulltime en in het weekend deden mijn ouders leuke dingen met mijn broer en mij. Er was niemand in de familie op wie ik leek, dus bleef ik mijn ouders vragen: "Op wie vinden jullie dat ik het meeste lijk?" Ze deden het onderwerp altijd af met grapjes als: "Jij bent van de melkboer" of "We hebben jou onder een boom gevonden."

Elf jaar geleden, toen mijn vader ernstig ziek werd, veranderde mijn leven. Mijn moeder, broer en ik kwamen na een bezoek aan hem in het ziekenhuis laat thuis. Het ging slecht met hem en we hadden een erg geëmotioneerd gesprek. Mijn moeder kon het niet langer voor zich houden en vertelde ons de waarheid: "Hij is jullie vader niet." Mijn vader was onvruchtbaar. Omdat mijn ouders heel graag kinderen wilden, zijn ze uiteindelijk bij een gynaecoloog beland die hen kon helpen met een vrij nieuwe methode, KID, kunstmatige inseminatie met donorsperma. Mijn moeder beloofde mijn vader om dat voor iedereen geheim te houden.

Na zulke woorden staat de wereld even stil. Een paar minuten lang ervoer ik niets anders dan een ruis in mijn hoofd. Toen die ruis verdween werden mijn broer en ik een beetje lacherig, van de zenuwen misschien. Ik wilde er graag met mijn vader over praten, maar die kans heb ik niet meer gekregen. Hij overleed diezelfde nacht. Hij is gestorven met het idee dat wij van niets wisten. Precies zoals hij had gewild.

Boos ben ik nooit geweest. Eerder op een vreemde manier opgelucht, want ineens werd me zoveel duidelijk. Ik snap niet waarom er geheimzinnig over moest worden gedaan. Ik ben van een donor, nou en? Ik heb een boek geschreven met verhalen van mensen die op zoek zijn naar hun biologische vader. Dat heb ik mede gedaan om anonieme spermadonoren en KID-kinderen op te roepen zich te laten registreren. Ik hoop dat ik mijn vader ooit mag ontmoeten. Helaas ben ik afhankelijk van hem: hij zal zich moeten melden bij de DNA-databank van de Fiom. Zolang hij dat niet doet, zal ik niet weten of ik op hem lijk.'

Linda Sprado, *Op zoek naar mijn vader*, Elikser, €12,50, te bestellen op lindasprado.nl

‘Haar geheim heeft mijn leven kapotgemaakt’

CINDY WOUTERS (65): ‘Ik was elf toen ik met mijn kleine zusje in de tuin speelde. De buurjongen begon zomaar mijn zusje te slaan en ik greep hem hardhandig in zijn kraag. Zijn moeder zag dat en begon op me te schelden. Ze sloot haar tirade af met: “Ga jij je echte vader maar eens zoeken, die nazi!” Ik liep direct naar mijn moeder en vroeg wat de buurvrouw bedoelde. Ze gaf toe dat mijn vader mijn vader niet was, maar verder liet ze niets los. Ook mijn “vader” – die ik altijd papa ben blijven noemen – wilde niets zeggen. Hij vertelde me dat hij alle brieven van die Duitser aan mijn moeder had verbrand. Vanaf die dag wist ik zeker dat het niet de bedoeling was geweest dat ik geboren zou worden.

Mijn moeder gaf me niet meer dan zijn voor-naam; ze beweerde steeds dat ze zich er niets meer van kon herinneren. Toch bleef ik haar bestoken met vragen en toen ik een jaar of zestien was begon ze ineens dingen los te laten. Ze had een slippertje gemaakt met een Duitse militair – een SS'er. Een vreselijke schande natuurlijk; niemand wist hoe het zat, op haar man en de buurvrouw na. Als ik *Spoorloos* zie, vraag ik me af of ik niet zo'n programma had moeten inschakelen om het uit te zoeken. Maar ik schaamde me te veel om mijn verhaal te bespreken in de media.

Sinds die dag in de tuin spoken er zoveel vragen door mijn hoofd. Zou mijn biologische vader nog

leven? Zou hij weleens aan me denken? Lijk ik op hem? Als je je achtergrond niet kent, heb je het gevoel dat je nergens echt bij hoort.

Ik neem het mijn moeder erg kwalijk dat ze me nooit de informatie gaf waar ik om vroeg. Zelfs vlak voor haar dood, een paar jaar geleden, was ze niet in staat een fatsoenlijk gesprek met me te voeren. Mijn onzekere houding heeft mijn hele jeugd getekend. Gek genoeg had ik ook last van een groot schuldgevoel, doordat mijn moeder liet doorschemeren dat ik niet gewenst was. Ik kan gerust zeggen dat haar geheim mijn leven heeft geruïneerd. Pas sinds een jaar ben ik zover dat ik in mezelf geloof. Ik ben wie ik ben, en daar ben ik trots op.’

Een existentiële zekerheid valt weg

E

Een op de tien kinderen is eigenlijk van een andere vader, zo luidt de volkswijsheid. Komt 'non-paterniteit', het verschijnsel dat de vermeende vader niet de echte vader is, echt zo veel voor? De bron van die 10 procent is een nooit gepubliceerd onderzoek uit de jaren zeventig van de Engelse gynaecoloog E.E. Philipp, die tijdens een onderzoek naar bloedgroepen van echtparen stuitte op hoge overspelcijfers. Twintig jaar later kreeg Philipp bijval van de Britse bioloog Robin Baker in diens boek *Sperm wars*. Maar volgens andere, grootschalige, analyses in 2006 en 2008 is die 10 procent een mythe en belooft het aantal onechte kinderen slechts 2 procent. En zelfs dat is nog veel, vindt de Nederlandse DNA-onderzoeker Peter de Knijff; op basis van een Zwitserse publicatie eind jaren tachtig houdt hij het op 0,7 procent.

Laten we ons niet blindstaren op die cijfers, zegt Simon Buschman van de Stichting Verwantschapsvragen (svv). Buschman is svv-adviseur en bovendien zelf ook kind van een andere vader. Hij weet dus hoe groot de weerslag van zo'n familiegeheim kan zijn op iemands ontwikkeling en zelfbeeld. 'Belangrijker dan zo'n percentage is het om ons te realiseren wat het met iemand doet als je erachter komt dat de man die je heeft opgevoed, niet je biologische vader is.'

Wij mensen willen ons leven nu eenmaal verklaren, licht ontwikkelingspsycholoog Steven Pont toe. 'We vormen een bepaald beeld van onszelf door alle informatie die we voorhanden hebben te bundelen tot een evenwichtig geheel. Ieder mens stelt zichzelf vragen als: op wie lijk ik? Of: waar komt mijn ongeduld vandaan?'

Pont legt uit dat iedereen denkt twee existentiële zekerheden te hebben. 'Dat je bestaat is de eerste, en de tweede is de wetenschap dat je door je ouders verwekt bent. Als blijkt dat je vader niet je biologische vader is, kun je daar compleet van in de war raken.' Het anker dat het kind dacht te hebben, valt weg. Alle waarheden die het rondom dit houvast had gevormd, blijken niet

Menig kind voelt zich verplicht het geheim te bewaren: een onredelijke worsteling met de waarheid

te kloppen. 'Wanneer een van die existentiële zekerheden een onzekerheid geworden is, weet je nog maar één ding zeker', zegt Pont, 'namelijk dat je bestaat.'

En dan volgen logischerwijs de vragen: wie is mijn vader wél? Leeft hij nog? Hoe verhoud ik me tot hem? Wil hij me kennen? Vind ik de onbegrepen dingen van mezelf in hem terug?

Menig kind raakt ervan overtuigd dat het beter niet geboren had kunnen worden wan-

neer het ontdekt dat de verwekker een ander is dan de opvoedvader, zegt Buschman. Vaak wordt de relatie met de opvoedvader verstoord doordat het kind zich in de steek gelaten voelt. Het idee dat het op zijn vader kan rekenen valt weg, en daarmee is de vertrouwensband verbroken. Ook komt het voor dat het kind zich verraden voelt door zijn moeder: zij blijkt immers gelogen te hebben. Daarnaast krijgen sommige kinderen last van hevige gevoelens van schaamte. De oorzaak van dit probleem is dat zo'n kind betrokken is bij een situatie waarvan het eigenlijk geen deel had mogen uitmaken. Buschman, die in zijn therapiepraktijk ook 'onechte kinderen' behandelt, hoort het geregeld: 'Het kind voelt zich ongevraagd het levende bewijs van een situatie waar de moeder zich destijds schuldig aan maakte. Naast die hevige gevoelens van schaamte of plaatsvervangende schaamte heeft het ook veel verdriet door het gevoel er helemaal alleen voor te staan. Menig kind voelt zich bovendien verplicht mee te werken aan het in stand houden van het gezins- en/of familiegeheim. Die onredelijke worsteling met de waarheid maakt niet alleen onzeker, maar veroorzaakt ook ontredering.'

Moet – of mag – een kind dan wel worden opgezadeld met zo'n pijnlijke waarheid?

Steven Pont is voor openheid van zaken: 'Natuurlijk slaat zoiets een gat in iemands bestaan, maar ieder mens heeft het geboorterecht om te weten waar hij vandaan komt. Een leugen verzacht, maar verhult tegelijkertijd. Soms kun je maar beter geslagen worden door de waarheid dan geaaid door een leugen.' ■